

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Agder politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
21/138318 - 25

Dato:
02.12.2021

Høring - endringer i gjeldsordningsloven og livsoppholdsforskriften

Namsfogden i Agder viser til ovennevnte høring, og meddeler med dette våre synspunkter til høringsnotatet. Namsfogden støtter fag-miljøet i Agder, som har bred og lang erfaring innen gjeldsordningsfeltet.

Oppsummert konkluderer vi med følgende:

- Pkt 4. Vilkår for gjeldsordning bør bestå etter gjeldene rett og dagens praksis.
- Pkt 5. Forslaget om å oppheve kravet om at Nav-kontoret skal bistå ved egenforsøk, støttes ikke.
- Pkt 6. Forslag til nytt 3. ledd i gøl § 3-2 for å effektivisere namsmannens arbeid med gjeldsordningssakene, antas å ha liten effekt.
- Pkt 7. Nåværende bestemmelse i gøl § 1-4 3. ledd fungerer etter hensikten.
- Pkt 8. Namsfogden i Agder er positiv til forslagene vedr. digitalisering.
- Pkt 9. Vi støtter alternativ 2, Nav-kontoret må søke å avdekke om skyldnere som ønsker å søke om gjeldsordning trenger oppfølging. Det må utformes en bestemmelse som sikrer at skyldnere alltid oppsøker Nav-kontoret i forbindelse med gjeldsordning.
- Pkt 10. Livsoppholdssatsen bør økes, og ved å spesifisere utgiftspostene vil det bli en mer ensartet praksis hos namsmannen.
- Pkt. 11. Namsfogden støtter forslaget til lovendring. Vi mener det bør bli en ensartet praksis knyttet til solidargjeld og sameie i bolig.

Agder politidistrikt

Post: Postboks 514, Lundsiden, 4605 Kristiansand
E-post: post.agder@politiet.no

Tlf: (+47) 38 13 60 00

Org. nr: 983998275
www.politiet.no

- Pkt. 12. Vi støtter forslaget med faste betalingsplaner, hvor man i større utstrekning har mulighet for å redusere antall kreditorer til et overkommelig nivå ved å benytte seg av betjeningsform "tidlig dividende". Ved en slik ordning vil skyldner også kunne bli motivert av å se at antallet saker/kreditorer reduseres allerede innledningsvis i gjeldsordningsperioden.
- Pkt.13. Vi støtter ikke forslaget om at tidligere næringsdrivende, som i utgangspunktet bør få en kortere gjeldsordningsperiode slik at de raskere kan komme i gang med ny næringsvirksomhet, for eksempel tre år. En eventuell slik endring må i såfall kunne dekke opp for at ikke bestemmelsen blir en ordning for useriøse aktører til å kvitte seg med gjeld for deretter å drive næringsvirksomheten videre på samme måte som tidligere.
- Pkt. 14. Namsfogden i Agder mener gjeldsordningsperioden bør være fem år. Det skal imidlertid bli lettere å fastsette en kortere gjeldsordningsperiode, av sosiale hensyn.
- Pkt. 15. Vi støtter ikke alternativene i forslaget. En gjeldsordning bør innebære at skyldner må gjøre en endring i egen økonomi og at vedkommende må akseptere en periode med nøkternt levesett mot det godet det er å få slettet/ettergitt hele/deler av gjelden sin.
- Pkt. 16. Namsfogden i Agder stiller seg positiv til departementets forslag til regler for saksbehandling i endringssaker. Det forutsettes i midlertid at det utarbeides klare retningslinjer for å unngå at det oppstår uheldige forskjeller mellom hvordan saker behandles i det enkelte Namsfogddistrikt.
- Pkt. 17. Namsfogden i Agder mener at bestemmelsen om etterperiode bør tas helt ut av loven.

Utfyllende kommentarer og begrunnelse følger under hvert punkt.

4. Vilkår for gjeldsordning

4.1 Nylig stiftet gjeld

Namsfogden i Agder mener at dagens bestemmelse fungerer som den skal dersom det saksbehandles i tråd med forarbeider knyttet til bestemmelsen. Det skal gjøres en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle hvor det bl a vurderes type gjeld, mengden nystiftet gjeld og ikke nødvendigvis andelen av totalgjelden. Vi mener derfor at dagens bestemmelse ikke bør oppheves.

Vi har videre erfaring fra at mange kreditorer er villig til å godta gjeldsordninger med stor andel nystiftet gjeld dersom skyldner tilsvarende kompenserer for dette ved å tilby en lengre gjeldsordningsperiode. Dette innebærer for øvrig at skyldner har dividende/overskudd. Når det gjelder stiftelsestidspunkt for kravene, er det et utbredt problem at prosessfullmektige/inkassator i mange tilfeller ønsker opplysninger om andel nystiftet gjeld, men samtidig er dårlige på å dokumentere dette overfor namsmannen når de melder sine krav.

Vi antar at dersom bestemmelsen tas bort, vil det medføre økt pågang av skyldnere som ønsker å søke om offentlig gjeldsordning så snart de første utleggsbegjæringene kommer. Ved gjennomgang av skyldnernes økonomi fremkommer ofte at budsjettstyring og pengebruk er en del av problemet, noe vi mener er viktig å ta tak i før man søker offentlig gjeldsordning. En slik periode vil også kunne være en modningsprosess for skyldners del knyttet til endring av egen økonomistyring. Ved å ta bort bestemmelsen mener vi resultatet vil være en enda mer skjønnsmessig regel enn i dag og derved gi mulighet for å øke dagens forskjeller i saksbehandling fremfor å få dem mer ensartet.

Når det gjelder argumentet om at gjeldsordning ikke bør utsettes for lenge og at det er ugunstig med et "kappløp" mellom kreditorene for å sikre seg betaling, mener vi det kan bli et problem med stor friverdi i bolig dersom skyldner skal kunne få åpnet for gjeldsforhandling på et så tidlig tidspunkt at det f.eks. ikke er tatt utleggspant i boligen, jf for øvrig Rokhaug (2015) s 338.

5. Forslag om å oppheve kravet om at Nav-kontoret skal bistå ved egenforsøk

I punkt 5.1 vises det til at prosessen for å komme frem til en gjeldsordning består av 3 steg og at den "tungroddede prosessen" har ført til stor opphopning av saker og lang ventetid hos flere namsmenn. Blant annet har Namsfogden i Bergen opplyst å ha ca 600 saker liggende i kø, noe som har ført til to års ventetid.

Det fremstår ulogisk at egenforsøket via NAV/andre aktører (steg 1) skal være årsaken til at namsmannsapparatet har lang saksbehandlingstid og restanser på gjeldsordningssakene. At namsfogden i Bergen nylig har opplyst å ha 600 saker liggende i kø og 2 års ventetid, mener vi må ha med ressursituasjonen hos namsmannen å gjøre – ev kombinert med et stadig økende antall endringssaker (som må prioriteres og som tar tid fra behandling av nye saker). Det har slik vi ser det, lite med problematikken omkring fortsatt krav til egenforsøk eller ikke.

Videre sies det at opphevelse av bestemmelsen om egenforsøk ved NAV-kontorene vil føre til at betydelige ressurser vil bli frigjort til andre oppgaver for deres del samtidig som at forslaget vil medføre "noe økt arbeidsmengde for namsmennene".

Etter vår vurdering vil endringen medføre en stor økning i namsmannen arbeidsmengde. Vi har erfaring med at skyldnere som søker direkte uten å ha vært veien om gjeldsrådgiver i NAV/kommunen, sjelden eller aldri har oversikt over sin gjeld og heller ikke kan dokumentere sine gjeldsposter. Det er gjennomgående store mangler i disse søknadene. Innrapportering av gjeld til skattemeldingen er avhengig av at skyldner har betalt renter og får skattefradrag ev at skyldner selv har meldt inn gjeldspostene ved utfylling av skattemelding. Skattemeldingen vil derfor sjelden vise en komplett

oversikt over skyldners utestående gjeld. Gjeldsregisteret viser kun usikret kredittkortgjeld/forbruksgjeld og ikke f.eks. ubetalte regninger. I enkelte tilfeller har vi mottatt plastposer med uåpnet post på linje med hva NAV opplever, og en kartlegging av skyldners gjeld vil således være arbeidskrevende også for namsmannen.

Under punkt 5.4 4. avsnitt fremgår at "hos namsmannen kan derimot gjeldsoversikten enkelt skaffes ved kunngjøring i Lysingsbladet", noe vi mener ikke medfører riktighet. Det er først **etter at saken er ferdig vurdert** og namsmannen har **åpnet** for gjeldsforhandling at kunngjøring blir sendt Lysingsbladet. Namsmannen skal først åpne for gjeldsforhandling dersom vilkårene er til stede, noe som innebærer at saken må være ferdig kartlagt. I dette ligger også at namsmannen i forkant av åpning må ha en oversikt over skyldners totale gjeldsbyrde.

Dersom det benyttes å sende ut kravspørsmål før åpning via rutinen i SIAN, innebærer dette at det kun er allerede kjente kreditorer som får brev om å melde sine krav.

Etter at det er åpnet for gjeldsforhandling, sendes det på samme måte brev til kjente kreditorer via namsmannens saksbehandlingssystem – SIAN. Vi opplever allerede i dag at vi bruker mye ressurser på å purre kjente kreditorer/prosessfullmektiger som ikke melder sine krav innen fristen, selv om de mottar brev direkte fra namsmannen. Dersom det finnes gjeldsposter vi ikke har oversikt over ved åpning, er vi avhengig av at kreditor/prosessfullmektig sjekker Lysingsbladet og får meldt sine krav i saken. Vår erfaring er at mange kreditorer ikke ser ut til å ha noe fast praksis på å sjekke sine saker opp mot Lysingsbladet og åpne gjeldsforhandlinger. Det vises for øvrig til vår kommentar til høringens punkt 6 (Kunngjøring og anmeldelse av krav, preklusivitet).

Namsmannen har mulighet til å foreta oppslag på f.eks. utleggssaker og forlikssaker i SIAN, men dette vil også kunne være arbeidskrevende, da hver enkelt sak må sjekkes med tanke på om den er oppgjort/slettet eller fremdeles kan være aktiv. I den forbindelse er det også et moment at vi kun kan foreta oppslag i eget namsdistrikt og derfor ikke har anledning til å sjekke disse sakene dersom skyldner har vært bosatt i et eller flere andre namsdistrikt tidligere.

Per i dag har ikke namsmannen anledning til f.eks. direkte å hente opplysninger om skattemelding og skatteoppgjør. Vi er i stor grad avhengig av at SK skaffer til veie opplysninger om inntekter, utgifter og gjeld. Det er mange grunner til at personer får alvorlige økonomiske problemer, men mange av dem har etter vår mening manglende opplæring i personlig økonomi. I tillegg har vi skyldnere som har personlige problemer utover økonomiforståelse, slik som f.eks. lese- og skrivevansker, rus- og avhengighetsproblematikk, manglende digital kompetanse og for en del av våre nye medborgere;

språkproblemer. Dette medfører at det for en stor gruppe av skyldnere er vanskelig å imøtekomme namsmannens behov og krav til dokumentasjon i forbindelse med søknaden dersom de skal gjøre dette selv. Resultatet kan bli at søknader avslås under henvisning til manglende medvirkning, jf. gol § 2-6 bokstav b.

Ovennevnte momenter tilsier etter vår mening at sakene som utgangspunkt bør starte i gjeldsrådgivningstjenesten. Dersom det i tillegg er behov for ulike hjelpetiltak opp mot skyldner, vil det være NAV/kommunen som er best egnet/kvalifisert til å foreta en slik vurdering. Slike tiltak bør også være på plass før en søknad om offentlig gjeldsordning sendes. Namsmannen har ikke faglig kompetanse til å foreta en slik kartlegging og for en del skyldnere vil det være slik at NAV/kommunen allerede har mye informasjon om skyldner, informasjon som ikke er tilgjengelig for namsmannen. Dette kan f.eks. være opplysninger som er relatert til varighetsvilkåret dersom skyldner per søknadstidspunkt mottar midlertidige ytelser eller hvorvidt skyldner har behov for verge.

Vår erfaring fra Agder er for øvrig at gjeldsrådgiver i NAV/kommune er raske med å sende saken over til namsmannen dersom de ser at det vil være vanskelig å få gjennomslag for et utenrettslig forsøk. Slik vi oppfatter det, innebærer dette at saker med pågående lønnsstrekk, svært mange kreditorer, krav til det offentlige (straffekrav/erstatningskrav/tilbakebetalingskrav/bidragsgjeld), null-dividende samt saker som er kompliserte herunder boligsaker, sendes namsmannen uten at det blir gjort noe forsøk på å få til en utenrettslig ordning i forkant.

Dersom gjeldsrådgivningstjenesten ikke lenger skal bistå skyldner som første instans i saker hvor det skal søkes om offentlig gjeldsordning, mener vi dette vil medføre betydelig merarbeid for namsmannsapparatet. Det blir lagt vekt på at NAV/kommunen i dag bruker mye ressurser på å kartlegge gjeld ved å gjennomgå post, sende kravspørsmål til kreditorer samt innhente opplysninger om gjeld via andre offentlig tilgjengelige registre. Dette er i så fall en jobb som vil være like ressurskrevende for namsmannen. Dette fordi skyldners gjeldssituasjon må være avklart før namsmannen kan vurdere åpning. Det er først ved åpning at man kan f.eks. få tilgang til den effektiviseringen som ev. vil følge ved en lovendring som innebærer preklusivitet – dvs. at kreditor/prosessfullmektig vil tape sitt krav dersom dette ikke meldes etter åpning. Før den tid, vil ikke namsmannen ha andre tilgjengelige verktøy enn gjeldsrådgivningstjenesten i kommunen med tanke på å få oversikt over skyldners gjeld. I tillegg vil en slik kartlegging/forberedelse hos NAV/kommunen også avdekke andre behov som denne etaten er mer kompetent/egnet til å løse enn namsmannen. Vi har ikke de samme verktøy som NAV/kommunen med tanke på oppfølging av andre problemer skyldner måtte ha og som i en del tilfeller også er årsaken til de økonomiske problemene.

Dersom gol § 1-5 oppheves, vil det bli behov for å tilføre namsmannen økte ressurser for å unngå oppbygging av (ytterligere) restanser. En slik oppheving vil etter vår mening også tilsi at hele kravet til egenforsøk kan bortfalle. Dette da vår erfaring tilsier at det vil være et mindretall av gjeldsordningsskyldnerne som vil være i stand til å gjennomføre noe egenforsøk.

6. Kunngjøring og anmeldelse av krav, preklusivitet

Punkt 6.3 2.

Det bemerkes at det ikke er namsmannens erfaring at banker, finansforetak m.fl. følger med i Lysingsbladet. Det skjer altfor ofte at krav blir etteranmeldt basert på at skyldner mottar purring på et tidspunkt hvor enten forslag til frivillig gjeldsordning eller tvungen gjeldsordning er sendt ut eller allerede er vedtatt.

Punkt 6.3 3.

Vår erfaring er at mange skyldnere på tidspunkt for gjeldsordningssøknad har mistet helt oversikten over hvem de skyldner penger. Det vil i derfor kunne være vanskelig å fastslå hvorvidt skyldner har handlet ved forsett eller har vært grov uaktsom ved unnlattelse av å opplyse om kravet.

Punkt 6.4

Departementets forslag til nytt 3. ledd i gol § 3-2 for å effektivisere namsmannens arbeid med gjeldsordningssakene, antas å ville ha liten effekt. Dette da unntakene for preklusiviteten vil bli for mange, både med tanke på hvilke aktører som vil være omfattet og den skjønnsmessige vurderingen av skyldners forsett/uaktsomhet ved manglende opplysning. Namsmannens erfaring er at størstedelen av uteglemte krav gjelder ubetalte regninger som på tidspunkt for gjeldsordning ikke er overdratt til profesjonelle inkassovirksomheter.

7. Gjeldsordning mer enn én gang

Vi mener at nåværende bestemmelse i gol § 1-4 3. ledd fungerer etter hensikten. Av hensyn til den alminnelige betalingsmoral, kreditorene og tilliten til gjeldsordningsinstituttet bør muligheten for å få gjeldsordning mer enn en gang innskrenkes til de tilfellene hvor skyldner ikke er å laste for at gjeldsordningen gikk tapt/ble opphevet eller hvor vedkommende etter gjennomført gjeldsordning uforskyldt er kommet opp i nye økonomiske vanskeligheter.

Det antas at en endring i retning av at det skal bli enklere å få gjeldsordning for 2. gang, vil gi merarbeid for namsmannen i det slike søknader vil øke i antall. Det bør også vektlegges at en oppmykning

antakelig vil kunne gjøre noe med skyldners motivasjon til å overholde en vedtatt gjeldsordning dersom det blir en utbredt holdning at det bare er å søke på nytt. Formålet med gjeldsordningen er at skyldner skal få en ny, økonomisk start samtidig som han/hun forplikter seg til å gjøre opp sitt utestående så langt råd er. Dette mener vi også må innebære en plikt for skyldner til å sørge for at gjeldsordningen har en viss læringseffekt både under og etter gjeldsordningen.

Namsfogden i Agders erfaring er at flere skyldnere allerede under innledende samtale/kontakt, kan antas å ville ha behov for å følge opp en eventuell gjeldsordning. Det følger av tvistemålsloven § 2-2 4. ledd, jf. gol § 7-8, at en person som på grunn av sin psykiske helsetilstand ikke er i stand til å vareta sine egne interesser i saken, ikke er prosessdyktig. Det skal i så fall oppnevnes verge. Vi opplever at det er vanskelig å få gjennomslag for verge i gjeldsordningssaker. Mye fordi det baseres på frivillighet, men også fordi det ikke er mulig for skyldner å søke om frivillig verge hos Statsforvalteren med mindre det foreligger bestemte diagnoser. I tillegg har vi en del saker hvor skyldner har verge, men som avslutter vergeoppdraget så snart de ikke er fornøyd med å leve under de økonomiske rammene som gjelder for en gjeldsordning.

Dersom bestemmelsen om gjeldsordning mer enn en gang skal oppmykes, foreslår vi i så fall at bestemmelsen presiseres som angitt i "Alternativ til forslag 1".

8. Digitalisering

Namsfogden i Agder stiller seg positive til de forslagene som er lagt frem knyttet til digitalisering.

9. Styrket veiledning og oppfølging av gjeldsordningsskyldnere

Punkt 9.8

Namsfogden i Agder mener at alternativ 2 er den beste løsningen for å kartlegge hvorvidt skyldner trenger oppfølging. Det vises til hva som er sagt over (se pkt. 5 Forslag om å oppheve kravet om at Nav-kontoret skal bistå ved egenforsøk).

10 Livsopphold og utbetaling til kreditorene

Livsoppholdssatsen er i dag svært lav, noe som gir lite rom for uforutsette utgifter. Vi erfarer at skyldneren kontakter namsmannen når f. eks vaskemaskin ol går i stykker. Nevnte fører til at namsmannen får svært mange endringssaker og opp til flere endringer på samme person i løpet av et år.

Når skyldneren har avtale med faste betalingsplaner vil han beholde mindre enn livsoppholdssatsen i 10 måneder av året for å kunne beholde en større andel av utbetalingen i måneder med skattefordel. Skyldner er derfor avhengig av å leve billigere i disse månedene ev å bruke av utbetalingen i juni/desember for å betjene ekstraavgifter. Skyldnere har på linje med den øvrige befolkningen behov for litt ekstra både til ferie og jul, noe det ikke legges opp til i dag, da hele skattefordelen skal gå til kreditorene. Vi tenker det kan være fornuftig at skyldneren får beholde skattefordelen da gjeldsordningen er ett langtidsbudsjett. Skyldner bør ikke komme dårligere ut enn ved utleggstrekk, noe som er tilfellet i dag. En slik ordning vil medføre at skyldneren får mer å leve for gjennom hele året og har mulighet for å sette av til ekstraavgifter. Det kan igjen føre til at det blir noe mindre endringer knyttet til uforutsatte utgifter. Det kan også være fornuftig å gi skyldneren mulighet for å sette av kr 500,- pr mnd. utover livsoppholdssatsen til sparing, men kan bli vanskelig å håndtere. For mange skyldnere vil en slik løsning bli at de bruker opp pengene til livsopphold istedenfor sparing. Hvis skyldneren får forvaltning gjennom NAV/verge kan en slik løsning fungere bra. Dersom det blir mulighet for å sette av til sparing og dette følges opp, antas en slik ordning å medføre færre endringssaker.

Vi er av den mening at livsoppholdssatsen bør økes, spesielt for enslige da forbruksvarer og tjenester har steget mye den siste tiden. Enten ved en kombinasjon av å beholde halvskatt og skattefri inntekt med en ekstra avsetning til sparing. Eller at selve livsoppholdssatsen settes tettere opp mot SIFOs satser. Det vil medføre at kreditorene vil få lavere dividende men for både kreditorer og namsmannen vil det medføre mindre tilfang av endringssaker som er kostnad/ressursbesparende for begge parter. Det kan også være hensiktsmessig med en høyere ungdomssats knyttet til livsopphold fra 15 år og oppover da ungdommer ofte medfører økte utgifter til livsopphold. Fra namsmannens side er det ønskelig at livsoppholdssatsen blir spesifisert i posten, hvor mye er tenkt til strøm osv. Dette fordi det vil gjøre mulighetene for sprikende skjønn mindre når namsmannen f.eks. må beregne hva som skal trekkes ut av livsoppholdet dersom skyldner har strøm inkludert i husleien.

Ved å spesifisere utgiftspostene vil det bli en mer ensartet praksis hos namsmannen. Mange skyldnere etterlyser også en slik spesifisering av livsoppholdssatsen slik at de er bedre i stand til å lage seg et budsjett. I tillegg vil det være enklere for dem å vurdere hvorvidt de kan be om å få satt av ekstra utgifter til f.eks. medisiner/lege.

11. Solidargjeld og sameie i bolig

Vi har en bemerkning til hvordan behandling av boliglån med avtalepant hvor eiendommen eies av ektefeller/samboere med en ideell halvpart hver og det er kun er den ene parten som søker

gjeldsordning. Vår praksis er at skyldneren rentebetjener sin halvdel av boliglånet mens partner (som ikke søker gjeldsordning) betaler sin halvpart av rentene samtidig med at vedkommende betaler avdrag på hele boliglånet. Dette innebærer at den halvparten av boliglånet som skyldner ikke rentebetjener, men som betjenes av ektefelle/samboer, i skyldners gjeldsordning gis 0-dividende.

Hvordan skal vi som namsmenn behandle solidar gjeld knyttet til bolig gjeld når verdien på boligen er lavere enn boliglån med avtale pant og det er kun skyldneren som søker gjeldsordning? Boligen eies sammen med partner og de eier en ideell halvdel hver. I nevnte tilfelle er det etter vår mening ikke en ensartet praksis på behandlingen av disse sakene.

Vi mener det bør bli en ensartet praksis knyttet til solidar gjeld og sameie i bolig

12. Innbetaling av dividende, betalingsplaner mv.

Gol § 4-2, Lovens hovedregel er fast dividende.

Praksisen ved de tre store namsfogdene er at det i hovedsak benyttes avtaler med flytende dividende som kan være prosessøkonomisk bedre knyttet til endrings saker og misligholdt dividende. Kommer det inn ett etteranmeldt krav ved betalingsplaner må det ved hver nevnt endring utarbeides nye betalingsplaner noe som man slipper med flytende dividendeavtaler. Ved mislighold hvor skyldneren som har betalingsplaner ikke betaler som han skal, men et sporadisk beløp til noen av kreditorene, blir det en stor oppgave for namsmannen å få oversikt til å kunne lage et endringsforslag.

Ved flytende dividende hvor skyldneren skal fordele en gang pr år, vil ovennevnte problemstilling med delvis og sporadisk innbetalinger være mindre. Ved mislighold knyttet til flytende dividende er ofte problemstillingen at skyldner ikke setter av det som de skal etter avtalen. Ofte blir det ikke oppdaget før det er gått over ett år. Namsmannen har også en større oppfølgingsplikt knyttet til flytende dividendesaker som også kan være tidskrevende.

I et av de tidligere namsmannsdistriktene i Agder har man brukt mye flytende avtaler hvor skyldneren oppretter en gjeldskonto (dividendekonto) hvor all inntekt går inn. Fra denne kontoen overføres ved fastoppdrag et beløp tilsvarende månedlige aksepterte utgifter til skyldners lønnskonto. Ved fordeling av dividende kontaktes namsmannen som utarbeider fordelingsoversikt. Denne sendes skyldner for effektivering samtidig som kreditorer får tilsendt kopi. Namsmannen sjekker for øvrig beløpet som er innmeldt til fordeling opp mot resultatoversikten i saken. Er dividenden som er satt av lavere enn budsjettert, kontaktes skyldneren for en forklaring. Namsmannen ber da om kopi av gjeldskontoen som viser inngående og utgående beløp samt kopi av skattemeldingen.

Erfaringsmessig låner noen skyldnere penger av gjeldskontoen og klarer av den grunn ikke å overholde avtalen med kreditorene. Ofte ender det i et endringsforslag hvor skyldneren må kompensere for misligholdet. Da har mange av skyldneren forstått alvoret og i etterkant overholder avtalen. For skyldners del kan det være mest lønnsomt å ha betalingsplaner da de kan beholde noe av økt inntekt mens i flytende dividendesaker går alt av økte inntekter til kreditorene.

Ved faste betalingsplaner har man i større utstrekning mulighet for å redusere antall kreditorer til et overkommelig nivå ved å benytte seg av betjeningsform "tidlig dividende". Ved en slik ordning vil skyldner også kunne bli motivert av å se at antallet saker/kreditorer reduseres allerede innledningsvis i gjeldsordningsperioden. Det vil også være enklere for skyldner å administrere sine egne utbetalinger når antall kreditorer blir redusert. For kreditorene er betalingsplanene mest hensiktsmessige fordi de vil få en konkret oversikt over hva skyldner skal betale hver måned og mislighold vil derfor kunne avdekkes raskt. Det kan også være bra for skyldneren at mislighold oppdages på et så tidlig tidspunkt som mulig.

Har skyldneren verge eller forvaltning gjennom Nav har det i mange tilfeller vært ønskelig med flytendedividende, lett å administrere når en bruker ovennevnte modell. Betalingsplaner bør brukes når skyldneren har fast inntekt slik som uføre og pensjon samt i de tilfeller skyldneren har en forutsigbar inntekt. Dynamisk modell bør brukes når skyldneren har flere usikre komponenter i sitt budsjett både inntekt og utgiftssiden.

Det bør være opp til skyldneren/verge/NAV å velge hvilken avtalestype som er mest hensiktsmessig.

Bør dividenden tvangsinnfordres? Det kan være en fordel ved at riktig dividende blir trukket inn hvis inntekten er stabil, men på den andre siden er gjeldsordning en frivillig avtale hvor skyldneren skal lære økonomistyring. Ved å bruke tvangsinnndring av dividende får skyldneren mindre økonomisk læring. Men innspill fra skatteetaten knyttet til "min gjeldsordning" høres spennende og fornuftig ut.

13. Skyldnere med næringsgjeld

Ingen kommentarer utover at en slik endring i gjeldsordningsloven må kunne dekke opp for at ikke bestemmelsen blir en ordning for useriøse aktører til å kvitte seg med gjeld for deretter å drive næringsvirksomheten videre på samme måte som tidligere. Vår erfaring er at svært mange skyldnere med næringsgjeld, er å bebreides for stiftelsen av gjelden ved f eks manglende regnskapsføring, manglende innlevering av næringsoppgave/skattemelding og manglende betaling av skatt/merverdiavgift m. m.

14. Gjeldsordningsperiodens lengde

Namsfogden er enig i departementets forslag (alt 1) om at normalperioden skal være 5 år, men at kortere gjeldsordningsperiode skal kunne benyttes i større utstrekning enn i dag, spesielt knyttet til saker hvor skyldner er alvorlig syk eller har høy alder. Det bør også åpnes for at andre sosiale hensyn kan vektlegges med tanke på en kortere gjeldsordningsperiode.

15. Oppgjør ved innbetaling av engangsbeløp

Namsfogden slutter seg til de innvendingene som er mottatt om at et kontantoppgjør lett vil oppfattes som for enkelt og vil kunne virke støtende. Det vil også kunne medføre større forskjeller mellom skyldnere som har familie og venner med penger og de som ikke har anledning til å gjøre en slik avtale. En gjeldsordning bør innebære at skyldner må gjøre en endring i egen økonomi og at vedkommende må akseptere en periode med nøkternt levesett mot det godet det er å få slettet/ettergitt hele/deler av gjelden sin.

16. En enklere og mer effektiv behandling av endringssaker

I dag er det like mange endringssaker som nye saker hos namsmannen. Mange av endringssaker kan være mer tidkrevende enn nye saker. Etteranmeldte krav er en stor del av endringssaker hos namsmannen. Namsmannen i Agder har nå tatt med i gjeldsordningsavtalen at namsmannen kan signere endringsforslaget på vegne av skyldner og ta kravet med i gjeldsordningen jf gol 6-1 3 ledd. (tidsbesparende).

Det kan som nevnt i høringsnotatet være tidsbesparende at namsmannen beslutter endring uten først å sende ut endringsforslag (små endringer) til kreditorene. Men på en annen side vil det bli et skjønsspørsmål; hva er små endringer? Det blir da opp til hver enkelt saksbehandler å ta stilling til dette, noe som med stor sannsynlighet vil føre til ulik saksbehandling hos namsmennene. Det samme vil gjelde når skyldneren får en forbedring i inntekten og namsmannen skal ta stilling til om hva skyldneren kan beholde og hva som skal gå til kreditorene.

I kurante endringssaker som blant annet et ekstra barn i hushold bør namsmannen gis mulighet til å endre gjeldsordningen uten å måtte lage endringsforslag som sendes kreditorer for avstemning.

Namsmannen bør ha en like stor veiledningsplikt og skrive endringsforslaget for skyldneren som ved utarbeidelse av frivillig forslag til gjeldsordning, egenforsøk i gol § 6-1 4. ledd bør bortfalle.

Ved mislighold fra skyldners side og påfølgende begjæring om oppheving fra kreditor (gol § 6-2 3. ledd) bør namsmannen kontakte skyldner og gi veiledning om muligheten for å fremme endringsforslag for å imøtegå opphevelsesbegjæringen. Tingretten bør da ta stilling til om gjeldsordningen skal endres eller oppheves, uten å måtte sende ut endringsforslaget til kreditorene før avgjørelsen tas av tingretten.

Skyldneren bør også gis mulighet for å få endret gjeldsordningen et år etter at gjennomført ved en opphevelsessak slik at vi unngår at kreditorene sitter på gjerdet og ber om opphevelse etter at gjeldsordningen er gjennomført.

17. Tilsidesettelse av gjeldsordning ("etterperioden")

Namsfogden i Agder mener at bestemmelsen om etterperiode bør tas helt ut av loven.

Med hilsen

Anita Andrå Andersen
Seksjonssjef/ Namsfogd

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:
Kjerstin Askholt
Per Juell Larsen